

վճռականութեամբ լծուեցաւ իր պարտականութեան լրիւ կատարումին, բեռնաւորուած յաճախ մէկէ աւելի ծանր և պատասխանատու պաշտօններով: Մեր վանական պատմութեան մէջ քիչ անգամ այսքան սակաւ ոյժերով այսքան ընդարձակ դործ կատարուած է: Մեր դործերը դժուարեցնել փորձող անփորձ և անգիտակից զանցառելի տարրերու քովն ի վեր, ուրախ ենք արձանագրելու որ Ս. Աթուր իր կողքին ունեցաւ մեր ժողովուրդի զիտակից և ազնուական ստուար զանգուածը՝ որ հեռուէն կամ մօտէն, զգացումով և գործով, աղօթքով և աշխատանքով կեցաւ իր դարաւոր Սրբութեանց պահակներու կողքին: Պատմութիւնը վարձատրած է արդէն զանոնք. կը հայցենք նաև աստուածային վարձատրութիւն իրենց համար:

Յատկապէս մեր շնորհակալութիւնը կ'երթայ Ամերիկայի այն ստուարաթիւ ազնուասիրտ նուիրատուներուն՝ որոնց մեծ կամ փոքր նուէրները իրարու վրայ բարդուելով եղան խոշոր զուամբներ և գործածուեցան Ս. Աթուրոյս բաղմաճիւղ և անհրաժեշտ կարիքներուն համար: Կը մասնաւորենք մեր շնորհակալութիւնը Ամերիկայի մեր Հանգանակիչ Յանձնախումբի պատուարժան անդամներուն՝ որոնք մեր նուիրակին հետ անշահախնդիր և ազգանուէր զգացումով լծուած են գործի: Աստուած յաջողութեամբ պսակէ ամենքիս բարի և ուղիղ գործերը՝ որոնք կ'ըլլան իր եկեղեցիի պայծառութեան և իր յաւերժական փառքին համար:

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՄԵՂՔԵՐ՝ ՄՏԲՈՎ, ՀՈԳԻՈՎ ԵՒ ՄԱՐՄՆՈՎ

«Անեղ բնութիւն, մեղայ Գեղ
Մսօք խմով, հոգով եւ մարմնով խմով.
Մի յիւեր զմեղս իմ զառաջինս
Վասն անուանոյ Գում սրբոյ.
Եւ ողորմես՝ Գո առաւմոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս»:
(Աղօթք Իւրաքանչիւր Անձին Հաւատացելոյ ի Քրիստոս.
Շնորհալի. Երգ. տուն):

Հաւատով խոստովանիմ աղօթքին Երգ տունով կը սկսի անոր երկրորդ մասը՝ որ կը բաղկանայ երեք տուներէ: Այս երեք տուները իրենց մէջ կը պարունակեն զըլխաւորաբար մեղաց խոստովանանք, զղջում, և խնդրանք՝ ասուածային ներողամտութեան:

Իբրեւ մեծ աղօթաւոր՝ Շնորհալի Հայրապետը գիտէ աղօթքի իտէալ շարայարու-թիւնը. այսինքն նախ ճանշնալ զԱստուած և հաւատալ Անոր, պաշտել զԱյն և երկըրպագել Անոր, յայտարարել Աստուծոյ մե-

ծութիւնը և Անոր նախախնամութիւնը մարդոց փրկութեան համար: Այս բոլորէն յետոյ պահ մը իջեցնել նայուածքը իր իսկ անձին վրայ, տեսնել իր պղտրկութիւնները, թեթութիւնները և Աստուծոյ բարութեան զիմաց իր ապերախտութիւնները, ուրիշ խօսքով իր մեղքերը խոստովանել և անոնց համար դաւման խնդրել Աստուծոյ ամենակարողութենէն: Կատարեալ աղօթքի այս յաջորդականութեան առաջին մասերը, այսինքն Աստուծոյ և Անոր մեծութեան հաւատքով խոստովանանքը և երկրպագութիւնը տեսանք այս մեծ աղօթաշարքի առաջին հինգ տուններուն մէջ: Վերջին մասերը, այսինքն Աստուծոյ վանազան շնորհներու խնդրանքը պիտի տեսնենք անոր երկրորդ կէտին մէջ: Իսկ միջին մասը, այսինքն մեղաց խոստովանանքը կը տեսնենք յառաջիկայ երեք տուններուն մէջ:

Վեցերորդ տունով նախ կը խոստովանինք մեղքերը զորս գործած ենք «մսօք, հոգով և մարմնով»:

Սովորական հասկացողութեամբ, մարդ արարածը բաղկացած է երեք գլխաւոր

մասերէ: հոգի, միտք եւ մարմին: Այս խիստ պատճառով՝ հաստատելու համար որ Քրիստոս կատարելապէս մարդ եղաւ, ներկայական Հաւատածքին մէջ կ'ըսենք. «Որով էտովմարմին, զհոգի և զմիտք»: Ինչպէս նաեւ մեր ժամագրքի սկիզբը գրուած «Հաւատքի Ուղղափառ Դաւանութիւն»-ի մէջ կ'ըսուի. «Եւ եղև Աստուածն կատարեալ՝ մարդ կատարեալ, հոգւով և մտքով և մարմնով»: — Մենք այս աթիւ պիտի չմտնենք մանրամասն բացատրութեան մէջ՝ ճանչնալու համար թէ իրականութեան մէջ ինչ են այս երեքը — հոգի, միտք և մարմին — և թէ ինչ կապ ունին անոնք իրարու հետ: Սաչափ բաւ ըլլայ ըսել, որ անհոսք, այսինքն անբաժանելի մարդ էակը, կը գործէ մարմնով, մտքով և հոգիով. մեր ամէն մէկ արարքը, բարի կամ չար, կամ Ֆիզիկական, կամ իմացական և կամ հոգեկան գործողութիւններ են:

Հաւատով խոստովանիմ աղօթաշարքի մեր խորհրդածութեան առարկայ եղող ճիշդ այս տունին մէջ առաջի Անեղ Աստուծոյ կը յայտարարենք որ մեղք գործած ենք նախ՝

«Մտքով խնայել»: Որովհետեւ են մտքով գործուած մեղքերը: — Մեր ժամագրքի սկիզբը գրուած կայ մեղքերու ցանկ մը «Ջրջութիւն» վերնագրի ներքեւ: Այստեղ եւս մեղաց խոստովանողը նախ խոստովանանքի սքանչելի բանաձեւէ մը յետոյ կ'աւելցնէ. «մեղայ հոգւով և զօրութեամբ սորա. մտքով և շարժմամբ սորա. մարմնով և զգայութեամբ սորա»: Եւ ապա յաջորդող հատուածներու մէջ մի առ մի կը թուում զերոյիչեալ երեք կարողութիւններով գործուած մեղքերը: Միտքով գործուած մեղքերու ցանկը կը սկսի այսպէս. «Մեղայ չար խորհրդով մտաքայ: Նախ քան այդ մեղքերէն իւրաքանչիւրին առանձին առանձին անդրադառնալը, այս կէտին միջանկեալ կերպով քանի մը համառօտ բացատրական խօսք ընենք խոստովանանքի կերպի մասին:

Այժմ Քրիստոնէական Եկեղեցիներու մէջ խոստովանանքի երեք գործածական տեսակներ կան. Լատինական, Ուղղափառեան և Բողոքականական: Առաջինը ծանօթ այն կերպն է որով ենթական ծունկի կու գայ խոստովանարանի մը առջև ու ներսը

նստած անտեսանելի խոստովանահօր մը մի առ մի կը խոստովանի իր մեղքերը: Բողոքական կերպը ի սկզբան հրապարակային էր, այսինքն եկեղեցւոյ մէջ և ի ներկայութեան ժողովուրդի՝ խոստովանելով փափաքող օտքի կ'ելլէր և մի առ մի առաջի ամենեցուն կը յայտարարէր իր մեղքերը: Ասիկա դուռ բացած ըլլալով շատ մը անպատեհութեանց, այժմ զրեթէ վերցուած է, և ընդունուած է լոկալային այն տեսակէտը՝ թէ ամէն ոք իր խղճմտանքին մէջ և առաջի Աստուծոյ խոստովանի իր մեղքերը: Ուրիշ խօսքով խոստովանանքը բոլորովին վերցուած է. սրովհետեւ խոստովանանքը իրապէս խոստովանանք կ'ըլլայ երբ ուրիշի մը ըսուի:

Իսկ Արեւելեան Եկեղեցիներ այս երկու ծայրայեղութեանց միջին ճամբան բռնած են: Նախ խոստովանանքի գործը զիւրացնելու համար կազմած են մեղաց ցանկեր, որոնք կը ծառայեն երկու նպատակներու. նախ ենթական յոտակ կերպով կ'ըմբռնէ թէ ինչ բաներ Եկեղեցիի կանոնով մեղքեր են. (թէ ենթական հասկացողութեան և հայեցողութեան ձգուի յաճախ ան հակամէտ կ'ըլլայ կարգ մը խկապէս մեղանշական արարքներ գունաւորելու և ինքզինք խաբելու և զանոնք մեղք չնկատելու): Երկրորդ բարիքը այն կ'ըլլայ այս ցանկերուն, որ անոնք խոստովանողի համար յուշարարի դեր կը կատարեն երբ իր միտքը ուղէ ամփոփել և վերլիչել մեղքեր՝ զորս գործած պէտք է ըլլայ անցնող ամիսներու կամ երբեմն տարիներու ընթացքին: Սակայն այս ցուցակներու թուականարար արտասանութիւնը խոստովանանքի տեղ չի կրնար բռնել: Մեր Եկեղեցւոյ խոստովանանքի ուղիղ կերպն է կանխօրօք ինքզինք նախապատրաստել աղօթքով, Սաղմոսի կամ Նարեկի ընթերցումով և, եթէ հնար կամ Նարեկի ընթերցումով և, եթէ հնար է, մեղաց ցուցակը աչքէ անցընելով և մտովի կամ այլապէս նշանակելով այն մեղքերը՝ զորս ենթական կը խորհի որ գործած է. ապա օր առաջ եկեղեցի գալ, ներկայանալ քահանային և «խոնարհեալ անձամբ և բեկեալ սրտի» ծունկի եկած կարգալ կամ զոց արտասանել «Ջրջութիւն» առաջին հատուածը՝ որ շատ գեղեցիկ և յարմար սկզբնաւորութիւն մըն է խոստովանանքի:

վանանքի: Եւ ապա փոխանակ թուժակա-
բար ամբողջ ցանկը արտասանելու կամ
կարդալու, յիշել միայն այն մեղքերը զորս
կը կարծէ թէ գործած է վերջին խոստովա-
նանքէ առկին: Իսկ եթէ կան իր խղճին
վրայ ծանրացող ուրիշ մեղքեր որոնք չկան
այդ ցանկին մէջ, ըսել զանոնք բացէ ի
բաց: Իսկ այն մեղքերը որոնք հատուցում
կը պահանջեն, օրինակ՝ զոգութիւն, կամ
հաշտութիւն անհրաժեշտ կը դարձնեն, օ-
րինակ՝ կոխներ, անոնք պէտք է ըսուին
խոստովանահօր՝ որպէսզի ան տնօրինէ ան-
հրաժեշտը, ընկերային մարդին մէջ ալ
մեղքին հետքերը ջնջուելու կամ գէթ հար-
թընելու համար: Խմբական խոստովանու-
թիւններ քաջալերելի չեն, որովհետեւ խոս-
տովանանքով հետապնդուած նպատակին
գրեթէ չեն ծառայիր: Խմբական խոստովա-
նանքներ յաճախ արդիւնք են կամ խոս-
տովանահայրերու անհոգութեան, և կամ
խոստովանողներու անտարբերութեան: Քիչ
անգամ և կամքէ անկախ պարագաներու
պարտադրանքին տակ միայն ներելի են
խմբական կամ վերջին պահուն կատարուած
խոստովանութիւնները, օրինակ՝ եկեղեցիին
մէկ հովիւ միայն ունենալը և հօտին ցըր-
ուած ըլլալը հսկայ քաղաքի մը կամ ըն-
դարձակ չըջանի մը հեռաւոր անկիւնները,
երբ ներկայ ընկերային կեանքի պարտադ-
րանքին տակ դիւրութիւններ կը պակսին
օր առաջ եկեղեցի դալու խոստովանանքի
համար: Կամ հարիւրաւոր աշակերտներ
միանուագ մէկ պատարագի ընթացքին հա-
ղորդելու անհրաժեշտութիւնը կը ծագի:
Ամէն պարագայի, հաւատացեալ մը ամէն
ճիգ պէտք է ընէ առանձինն ներկայանալու
Աստուծոյ և իր պաշտօնեայի առջև և իր
խղճմտանքին վրայ ծանրացող բոլոր գործ-
նականապէս անոր առջև թափելու և հոգ-
ւով թեթեւցած ելնելու խոստովանահօր
ներկայութենէն: Առանց խոստովանանքի
և արձակում ստանալու ոչ ոք պէտք է հա-
մարձակի մօտենալ Ս. Հաղորդութեան:

խոստովանանքի կերպի մասին այս
գրեթէ անցողակի ակնարկութենէն յետոյ
վերադառնանք մեղաց ցուցակին և մի առ
մի կարճ բացատրութիւններ տանք անոնց
մասին: Միտնով գործուած չար խորհուրդ-
ները, համաձայն «Ձգջում»ի մէջ տրուած
ցանկին, կը գլխաւորուին՝

Նեկուրեամբ. կը նշանակէ ծածկարար
չարիք խորհիլ ուրիշին: Նենգութիւնը ինք-
նին կ'ենթադրէ տկարութիւն, որովհետեւ
նենգամբար իր խորհած չարիքը բացէ ի բաց
չի կրնար ընել. ուստի կը դիմէ գողտնի և
ծածկեալ միջոցներու և կերպերու: — Միտ-
քով գործուած մեղքերու ցանկը կը շա-
րունակուի՝

Ասելուրեամբ. ծանօթ քանդիլ մօքի
ժխտական վիճակ մը. վատասեռած կամ
աւրուած սէրն է այն: Կերակուրը ինքնին
օգտակար և կեանք տուող նիւթ է. բայց
երբ կ'աւրուի, կը դառնայ վնասակար և
յաճախ մահացու: Ատելութիւնը թունաւոր-
ուած սէրն է, որ իր կարգին կը թունաւորէ
ուրիշները:

Խեթիւ, մախանօֆ, յաչալանօֆ, իրարու
ազգական և գրեթէ նոյնիմաստ մօքի մեղ-
քեր են: Խեթը չարութեամբ լեցուն մօքի
մը աչքով և գէմքով արտայայտութիւնն է.
խօսող գէմքն է և ծուռ նայուածքը: Իսկ
մախանօֆ միանոյն չար մօքին արտայայտ-
ուիլն է այս անգամ մարդու շունչին և
շնչոյն մէջ: Մօքի այն անհանգարտ վի-
ճակն է, որով չարութեան և ցած վրէժ-
խնդրութեան գոհ դարձած անձը չարունակ
կը միտայ, և կարծես իր ատելութեան ա-
ռարկայ անձը կ'ուզէ խեղդել իր մէջ կու-
տակուած չարութեան ծուխով: Յաչալանօֆ
չար նախանձն է որ դարձեալ աչքով կը
յայտնուի. չար աչքն է զոր նախապաշար-
եալ մարդիկ կը հաւատան թէ կը վնասէ
անոնց՝ որոնց վրայ կ'իյնայ չարութիւն
հասցնելու միտքով և կիրքով:

Թուլութեամբ. մօքի այն թուլ վիճակն
է ուր ամէն տեսակ խենէշ խորհուրդներ և
ցանկական մտածումներ անարգել կ'արշա-
ւեն ամէն ուղղութեամբ: Ուր չկայ բարո-
յական պիւրկութիւն, ուր չկայ վճռականու-
թիւն՝ մօքի զոնները ամուր խփելու մակա-
բոյժ, լպիւրջ երեւակայութեանց գէմ: Մօքի
այս վիճակն ալ բարոյական տկարութեան
արդիւնք և ակտանշան է:

Պոռնկական խորհրդով. ուր մարդ ան-
բարոյական երեւակայութեանց անձնատուր
կ'ըլլայ: Բառին թէ՛ ընկերային, թէ՛ բարո-
յական և թէ՛ կրօնական իմաստով պոռնիկ
է ան որ իր սէրը կը վատնէ իր օրինաւոր
և հարազատ սիրոյ առարկայէն տարբեր

մէկու մը վրայ: Պոռնիկ են — ընկերային իմաստով — այն այրերը կամ կիները՝ որոնք անհաւատարիմ են իրենց ամուսնական կեանքին մէջ: Պոռնիկ է — բարոյական իմաստով — այն կազմակերպութիւնը կամ հաւաքականութիւնը որ իր գոյութեան պատճառ եղող նպատակէն շարքէն նպատակի մը կը ծառայէ: Պոռնիկ է այն հաւատացեալը կամ կրօնական ընկերութիւնը որ թողլով ճշմարիտ Աստուածը սուտ աստուածներ կամ կուռքեր կը պաշտէ: Ապացանկին մէջ աւելի կը մասնաւորութիւն պոռնկական խորհուրդները՝ իբրեւ «արուական, իգական, անասնական, զրատական, գաղանական», մեղանչական լպիրջ մտածումներ՝ որոնք մարդ էակի ինկածութեան բարոյական օրհանգումներ են. որոնք այլեւս մարդը իր բանաւոր էակի բարձրութենէն կ'իջեցնեն անբան կենդանիներու շարքին, և որոնք կ'արդարացնեն Սաղմոսի խօսքը. «Մարդ ի պատուի էր և ոչ իմացաւ. հաւասարեաց անասնոց անբանից և նմանեաց նոցա»: Այս անասնական մեղաց պարզաբանումը կամ յիշատակումն անգամ կ'աղտոտէ միտքերը թէ՛ ըսողին և թէ՛ լսողին: Բաւ ըլլայ կարգաւ Պօղոս Առաքեալի առ Հոռոմայեցիս գրած Թուղթի Ա. Գլուխի վերջին կէտերը, զաղափար կազմելու համար մարդկային այս ինկածութեան և համոզուելու համար թէ «Ոյք զայնպիսիս գործեն արժանի են մահու», «և զարքայութիւն Աստուծոյ ոչ ժառանգեն»:

Ի զիեբերի եւ ի տուրնդեան. աղտոտ խորհուրդները իրենց անտեսանելի հանգամանքով իսկ մասնաւոր ժամանակի պէտք չունին. կրնան գործուիլ ամէն տեղ և ամէն տեղ. գիշերուան խաղաղութեան մէջ կամ ցերեկուան լոյսին և ամբողջին մէջ: — Երազական գիշուրեամբ եւ անբաժան զարե աղտեղութեամբ: Մտովի գործուած սեռային մեղքերը մարդը ամենէն աւելի ապականող և զայն իր աստուածային պատիւէն, դիրքէն և կոչումէն իջեցնող մեղքեր ըլլալուն՝ աւելի մանրամասնութեամբ դրուած են «Զղջում»-ին մէջ: Ասոնք ոչ միայն կ'ապականեն մարդուն միտքը և կ'եղծեն Աստուծոյ պատկերը մարդուն մէջ, այլ անատակ կ'ընեն զայն բարձրագոյն իտէալներու, յառաջդիմութեան և բարձր

քաղաքակրթութեան: Մարդկային ընկերութեան համար ամենէն վտանգաւոր մեղքերն են ասոնք. ազգերու, պիտութիւններու և կայսրութիւններու անկման մէջ կարեւոր դեր ունին թուլութեան և ցանկական մեղքերու անձնատուր ըլլալը:

Իսկ նոգումը գործուած մեղքերու շարքը «Զղջում»-ին մէջ կը սկսի այսպէս. «Մեղայ զօրութեամբ հոգւոյս»:

Խորամանկութեամբ, որ նոյն է մտքի նեղութիւն մեղքին հետ, այս անգամ գործուած հոգիի կողմէ. ընկեր արարածին համար զաղտնի չարիք նիւթող հոգիի վիճակն է այս: Այս մեղքն ալ կը գործուի խաբրայութեամբ, կեղծաւորութեամբ, առանց ենթակային զգացնել տալու նիւթուելիք չարիքը: Նման խորամանկութեան յստակ օրինակը տունն փարիսեցիներ՝ երբ «առաքեցին (առ Յիսուս) դաւաճանս կեղծաւորեալս զանձինս առ արդարս ունել, զի ըմբռնեցեն զնա բանիւք. առ ի մատնել զնա պիտութեան և իշխանութեան դատաւորին» (Ղկս., Ի., 20): Եւ կայսեր տուրք տալու կամ չտալու հարցումը ըրին. «Վիտաց Յիսուս զխորամանկութիւն նոցա»:

Անզգամութեամբ. հոգիի այն վիճակը՝ ուր ենթական իր նիւթած չարութեան համար ոչ խղճահարութիւն կ'ունենայ, ոչ ալ մարդկային սովորական որեւէ զգացում (մեղքնալ, ամչնալ, ցաւիլ, եայլն): Բարոյական և կրօնական լոյսէ զրկուած և խաւարած հոգիի վիճակն է անզգամութիւնը:

Յանդգնութեամբ եւ երկչոտութեամբ. նկատելի է որ այստեղ հոգեկան մեղքերը կը թուուին զոյգ-զոյգ, իրենց երկու հակադիր ծայրայեղութեանց մէջ: Յանդգնութիւն և երկչոտութիւն իրարու հակադիր հոգեկան վիճակներ են, երկուքն ալ դատապարտելի: Առաջինը չափ ու սահման չի ճանչցող համարձակութիւնն է, իսկ երկրորդը՝ բնաւ համարձակութիւն չունենալը: Յանդգնութիւնը կրնայ յանդիլ անամօթութեան և անկրթութեան, և ֆիւսաներ պատճառել թէ՛ ենթակային և թէ՛ իր ընկեր արարածներուն: Երկչոտութիւնը կը յանդիլ անգործութեան և կը զրկէ ենթական բարիք գործելէ: Յանդգնութիւնը ծնունդ է անզգամութեան և տգիտութեան, իսկ երկչոտութիւնը՝ խղճահարութեան և տգիտու-

թեան: Յանդգնութիւնը պէտք է չփոխել քաջութեան և արիւթեան հետ, որոնք առաքինութիւն են: ոչ ալ երկչոտութիւնը՝ բարութեան և խոհականութեան հետ:

Շոալլութեամբ եւ ժլատութեամբ. առաջինը ծախսելու մէջ չափ ու սահման չունենալն է. երկրորդը՝ բնաւ չծախսելն է մինչև իսկ բարի նպատակներու համար: Շոալլութիւնը աշխարհի հեշտութիւնները ազատ համարձակ վայելելու հոգեվիճակն է. ժլատութիւնը աշխարհի բարիքներն անգամ վայելելն ինքզինքը զրկելն է: Շոալլը վատնիչ և անառակ կեանք կ'ապրի. ժլատը կեանքի անմեղ վայելքներէն ալ կը զրկէ ինքզինք:

Ձեղխութեամբ եւ անիրաւութեամբ. առաջինը մտնել է իր հարստութիւնը չար և փեսասակարնպատակներու համար. երկրորդը՝ ուրիշներուն ունեցածին տիրանալն է: Ձեղխը ինքզինքը որովայնամոլութեան և հեշտախտութեան տուողն է. անիրաւը ուրիշի մը արդար վայելքը անոր ձեռքէն խլողն է:

Չարահաւանութեամբ, յուսահատութեամբ եւ քեռամտութեամբ: Առաջինը չար բաներուն անգամ զիւրաւ հաւատք ընծայելն է. երկրորդը բարի բաներէն իր յոյսը կտրելն է. իսկ երրորդը թերի, անկատար յոյս ունենալը, սկեպտիկ ըլլալն է: Չարահաւանը կը հաւատայ որ ծուռ միջոցներով կրնայ իր եաստիրական ու փառասիրական նպատակներուն հասնիլ. ուստի ինքզինք գործի կը լծէ և միջոցներու մէջ առանց խտրութիւն դնելու կը հետապնդէ իր չար նպատակին իրագործումը: Յուսահատը Աստուծոյ ամենակարողութեան վրայ վստահութիւն չունեցող մարդն է. արդարութեան վերջնական յաղթանակին մասին հաւատքը կորսնցուցած անձն է: Իսկ քեռամտը հաւատքի ճամբէն յուսահատութեան ճամբան մտնելու վրայ եղող մարդն է:

Մարմնով գործուած մեղքերը գրեթէ բոլորն ալ ցանկական մեղքեր են. ուստի «Ձղջում»-ի մէջ դրուած են այսպէս. «Մեղայ ցանկութեամբ մարմնոյս»:

Հեռութեամբ. զիւրին, հաճելի, մեղկ կեանքի մէջ ձեռք ձգուած հաճոյք: Պղերգութեամբ. անհոգ և անգործ կեանքի մէջ հաճոյք գտնել: Յօրանջմամբ բնոյ, ինքզինքը քունի հաճոյքին յանձնել և ծոյլ

ծոյլ յօրանջել: Շարժութեամբ մարմնոյս. մարմնական հաճոյք արտադրելու համար ֆիզիքական անպարկեշտ շարժումներ ընել: Զագրագործութեամբ ի պէս պէս ախս. զիջութիւն բտուածը այդ գաղթի ախտէն մէկն է: Հեռալուրութեամբ լսելացս. ցանկութեան ախտը ականջի խողովակով ըմպել: Հեշտ և ցանկաոթ ձայներու տրամագրելով լսելիքը: Յայրատութեամբ աչացս. ցանկութեան ախտ՝ գոր մարդ աչքով կը դահացնէ. կրքոտ նայուածք: Իզութեամբ ռնկացս. անձանթ թարոյական ախտ մը: Յանկութեամբ սրխս. սրտով անբարոյական բաղձանքներ սնուցանել: Պաղտոսութեամբ բերանոյս. տափօտ համբոյրներ փոխանակել: Անժովկալութեամբ, շուայսութեամբ և արբեցութեամբ. երեքն ալ կը նշանակեն կերութումի չափէն աւելի անձնատուր ըլլալ որմէ առհասարակ անբաժան է ցոփ և ցանկատէր կեանքը:

Ասոնք են առհասարակ այն մեղքերը՝ զորս մենք «Անեղ բնութիւն» ազօթատունին մէջ կը խոտտովանինք որ կրնանք գործած ըլլալ մեզով, հոգիով և մարմնով:

«Մի յիշե՛ր զմեզս իմ զառաջինս»:
Մարդ իր գարձէն կամ գիտակցութեան գալէն առաջ, կամ մանկութեան ու երիտասարդութեան ընթացքին կամաւ կամ ակամայ գործած կրնայ ըլլալ մեղքեր, որոնց մասին կը խնդրենք որ Աստուած անյիշաչար ըլլայ: Եւ ասիկա՝ «Վասն անուան Քուստ սրբոյ»։ Քուստը անունիդ սիրոյն: Երբ մենք զմեզ կը կոչենք «Քրիստոսեան» կամ «Ժողովուրդ Աստուծոյ», մեր վրայ առած կ'ըլլանք Աստուծոյ անունը: Ոչ մէկ արատ պէտք է գայ Աստուծոյ անուան վրայ. ուստի կ'աղերսենք Աստուծոյ, որ եթէ մենք զուրկ ենք արժանիքէ և շնորհքէ մեր մեղքերէն սրբուելու, գէթ մեր վրայ դրուած Իր անունին սիրոյն զմեզ մաքրէ մեր բոլոր հին ու նոր մեղքերէն: — Կըրկնենք նոյնը մեր կարգին:

«Անեղ բնութիւն, մեղք գործեցի՝ Քեզի դէմ՝

Մեզովս, հոգիովս եւ մարմնովս:

Մի յիշե՛ր մեղքես առաջուան

Քու սուրբ անուանդ սիրոյն:

Եւ ողորմէ՛ Քու արարածներուդ, եւ ինձի՝ ծանր մեղաւորս»: